

MINISTERSTWO RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 661 17 38, fax +48 22 661 17 35
www.mpips.gov.pl;

Warszawa, dnia 9 listopada 2020 r.

DUS-I.055.7.2020.PSB
IS 2309/5/71/2020

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) zawiadamia, że petycja w sprawie nie gromadzenia poprzednich danych osobowych z uwagi na obciążenie systemu informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Pani petycja, która została skierowana do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 29 września 2020 r. dotyczy zmian prawa i regulacji w obszarze systemu ubezpieczeń społecznych.

Artykuł 33 ust. 1 ustawy *o systemie ubezpieczeń społecznych* nakłada na Zakład obowiązki w zakresie prowadzenia indywidualnych kont oraz centralnych rejestrów niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych. W pierwszej kolejności ustawodawca zobowiązał Zakład do prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek. Instytucja kont ubezpieczonych oraz płatników składek jest nowością w polskim systemie prawa ubezpieczeń społecznych. Przedmiotowy obowiązek został wprowadzony dla zapewnienia prawidłowego (sprawnego) funkcjonowania zreformowanego systemu ubezpieczeń społecznych i realizuje założenia, zgodnie z którymi konto ubezpieczonego powinno być zbiorem danych o faktach ubezpieczeniowych i istotnych faktach pozaubezpieczeniowych mających wpływ na realizację świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego.

Cechą charakterystyczną w odniesieniu do kont (ubezpieczonych oraz płatników składek) jest ich indywidualizacja, ponieważ zgodnie z ustawą *o systemie ubezpieczeń społecznych* Zakład prowadzi odrębne konta dla każdego ubezpieczonego oraz dla każdego płatnika składek. Indywidualne konto prowadzone przez Zakład odrębnie dla każdego ubezpieczonego jest kontem, na którym są ewidencjonowane składki osoby ubezpieczonej oraz zapisywane informacje o przebiegu jej ubezpieczeń społecznych.

Konto płatnika składek jest kontem, na którym jest ewidencjonowana kwota zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek podlegających odprowadzeniu przez danego płatnika do ZUS, kwoty zapłaconych składek, stan rozliczeń oraz inne informacje dotyczące płatnika składek.

Stosownie do art. 33 ust. 1 ustawy *o systemie ubezpieczeń społecznych* Zakład prowadzi nie tylko konta (ubezpieczonych oraz płatników składek), ale został przez ustawodawcę zobowiązany także do prowadzenia **centralnych rejestrów** (zbiorczych zestawień) zawierających dane na temat każdego zaewidencjonowanego przez Zakład podmiotu, niezbędne dla prawidłowej realizacji zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przedmiotowymi rejestrami są aktualnie:

- 1) Centralny Rejestr Ubezpieczonych;
- 2) Centralny Rejestr Płatników Składek oraz
- 3) Centralny Rejestr Członków OFE.

Ponadto ZUS prowadzi także inne rejestry niezbędne do realizacji zadań określonych odrębnymi przepisami. W tej ostatniej grupie mieszczą się:

- 1) Centralny Rejestr Członków Rodziny Ubezpieczonych Uprawnionych do Ubezpieczenia Zdrowotnego;
- 2) centralny rejestr stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz
- 3) centralny rejestr pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, za które jest przewidziany obowiązek opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych.

Szczegółowy zakres danych, które powinny być zawarte w rejestrach prowadzonych przez Zakład, określają przepisy wykonawcze wydane na podstawie delegacji zamieszczonej w art. 33 ust. 5 ustawy *o systemie ubezpieczeń społecznych*, przy czym należy podkreślić, że największy zbiór informacji spośród wszystkich rejestrów prowadzonych przez Zakład mieści się w Centralnym Rejestrze Ubezpieczonych.

Odnosnie postulatu nie gromadzenia wpisów po 5 latach w przedmiocie zmiany/korekty danych w kartotece ubezpieczonego, istotnym jest odróżnienie *korekty danych* od *zmiany* (modyfikacji) *danych* w kontekście ubezpieczeń społecznych. Zmiana danych następuje wtedy, gdy określone dane ulegają następczej modyfikacji w stosunku do danych wykazanych we wcześniej złożonych dokumentach, przy założeniu, że dane wykazane pierwotnie były prawidłowe (odpowiadały rzeczywistości). Zgłoszenie zmiany danych powoduje ich modyfikację ze skutkiem natychmiastowym. Tymczasem korekta danych występuje wtedy, gdy zachodzi konieczność wyeliminowania błędu popełnionego we wcześniej przekazanych (niewłaściwych, niepoprawnych) dokumentach ubezpieczeniowych. Korekta modyfikuje dane z mocą wsteczną, tzn. od daty pierwotnego złożenia korygowanego dokumentu ubezpieczeniowego. Brak ewidencjonowania w systemie informatycznym Zakładu zmiany lub korekty danych może doprowadzić do nienależnej wypłaty świadczeń, ich wypłaty osobie nieuprawnionej, bądź do niewłaściwego zaniżenia lub zawyżenia świadczeń z ubezpieczeń społecznych (w tym wysokości zgromadzonego na koncie kapitału początkowego).

Brak ewidencjonowania historycznych danych identyfikacyjnych ubezpieczonego (w tym data obowiązujących archiwalnych danych powiązanych bezpośrednio ze zgłoszeniem do

ubezpieczeń społecznych na druku ZUS ZUA) będzie miał wpływ na prawo oraz wysokość świadczeń długoterminowych. Wymaga podkreślenia, że ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku ze skróceniem okresu przechowywania akt pracowniczych oraz ich elektroniczną* wprowadziła skrócenie przechowywania akt pracowniczych dotyczących pracowników i zleceniobiorców z 50 do 10 lat. Po tym okresie, pracodawca nie ma obowiązku przechowywania akt, z uwagi na fakt, że wszystkie dane są zapisywane na koncie ubezpieczonego w Zakładzie.

Dostęp do danych ewidencjonowanych w systemie informatycznym posiada wyłącznie Zakład. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie ma dostępu do danych osób podlegających powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych. Zakład może natomiast udostępniać wybrane dane zapisane na koncie ubezpieczonego/płatnika składek tylko wymienionym podmiotom wskazanym w art. 50 ustawy *o systemie ubezpieczeń społecznych*. Informacje zawarte na kontach ubezpieczonych i kontach płatników składek oraz dane źródłowe będące podstawą zapisów na tych kontach podlegają ochronie prawnej.

Wyjaśnienia wymaga, że wskazane przez konstytucyjne przepisy w zakresie korekty, zmiany, uzupełnienia nieaktualnych danych (w kontekście nie gromadzenia poprzednich danych) dotyczą uprawnień wynikających z prawa dostępu do dotyczących obywatela urzędowych dokumentów i zbiorów danych, czyli takich, które są pozyskiwane i gromadzone na podstawie ustawy przez uprawnione organy władzy publicznej i instytucje publiczne. Istnienie takiego dostępu pozwala zainteresowanemu na zgłoszenie żądania sprostowania niezgodnych z prawdą lub niepełnych informacji, a nawet ich usunięcia. Prawo to przysługuje zwłaszcza wtedy, gdy informacje zostały zgromadzone z naruszeniem ustawy. W obecnym stanie prawnym, wszelkie ewidencjonowane przez Zakład dane ubezpieczonych/płatników składek są zgodne zarówno z przepisami Konstytucji RP, jak i ustawy *o systemie ubezpieczeń społecznych*.

Funkcjonowanie systemu informatycznego Zakładu jest wspierane przez rozwiązania typu *Workflow* i *Business Intelligence*, które zapewniają jego elastyczne działanie, automatyzację zadań, standaryzację procedur oraz analizę wydajności na poziomie centralnym, regionalnym, lokalnym i indywidualnym.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Eliza Wiśniewska
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-/ podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Do wiadomości:
Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego
nr: DDP.II.055.86.1.2020.MM